

Andra generationen av Schengens informationssystem – en handbok om utövande av rätten till åtkomst

Sammanfattning

Personer vars personuppgifter samlas in, lagras eller på annat sätt behandlas i den andra generationen av Schengens informationssystem (nedan kallat *SIS II*) har rätt att få åtkomst till sina uppgifter, att rätta till oriktiga uppgifter och radera olagligt lagrade uppgifter¹. I denna handbok beskrivs villkoren för att utöva dessa rättigheter.

I. Introduktion till den andra generationen av Schengens informationssystem (SIS II)

SIS II är ett storskaligt it-system som inrättats som en kompensande åtgärd för att kunna avskaffa kontroller vid de inre gränserna och som ska säkerställa en hög nivå av säkerhet inom ett område med frihet, säkerhet och rättvisa i Europeiska unionen, inbegripet att upprätthålla allmän säkerhet och ordning och värna om säkerheten i medlemsstaternas territorier. SIS II har genomförts i EU:s samtliga medlemsstater med undantag för Cypern, Kroatien och Irland², och i fyra associerade stater: Island, Norge, Schweiz och Liechtenstein.

SIS II är ett informationssystem som innebär att nationella brottsbekämpande, rättsliga och administrativa myndigheter kan utföra specifika arbetsuppgifter genom att dela med sig av relevanta uppgifter. De europeiska organen Europol och Eurojust har också begränsade tillträdesprivilegier till systemet.

Kategorier av information som behandlas

I SIS II finns två breda kategorier av information samlad i form av registreringar. Den första kategorin består av *personer* som antingen är efterlysta, försvunna, eftersökta för att delta i ett rättsligt förfarande, omfattas av diskreta eller särskilda kontroller eller som är tredjelandsmedborgare som vägras inresa eller vistelse i Schengenområdet. Den andra kategorin utgörs av *föremål* – såsom fordon, resehandlingar och kreditkort – som ska beslagtas, användas som bevis i brottmål eller som omfattas av diskreta eller särskilda kontroller.

Rättslig grund

Beroende på typen av registrering styrs SIS II antingen av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1987/2006 av den 20 december 2006 om inrättande, drift och användning av andra generationen av Schengens informationssystem när det gäller registreringsförfaranden som faller under avdelning IV i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen – tidigare den första pelaren (nedan kallad *SIS II-förordningen*) – eller rådets beslut 2007/533/RIF av den 12 juni 2007 om inrättande, drift och användning av andra generationen av Schengens informationssystem (SIS II) när det gäller förfaranden som faller under avdelning VI i fördraget om Europeiska unionen – tidigare den tredje pelaren (nedan kallat *SIS II-beslutet*).

---

¹ Dessa rättigheter beviljas i enlighet med artikel 41 i förordning (EG) nr 1987/2006 av den 20 december 2006 om inrättande, drift och användning av andra generationen av Schengens informationssystem (SIS II) och artikel 58 i rådets beslut 2007/533/RIF av den 12 juni 2007 om inrättande, drift och användning av andra generationen av Schengens informationssystem (SIS II).

² Information från juli 2015. Även om Bulgarien och Rumänien tillämpar SIS har de fortfarande inre gränser. Storbritannien har åtkomst till SIS med undantag för registreringar i syfte att neka tillträde till Schengenområdet.

Kategorier av personuppgifter som behandlas

När registreringen gäller en person måste informationen alltid innehålla för- och efternamn och eventuella alias, kön, en hänvisning till beslutet som ger upphov till registreringen och den åtgärd som ska vidtas. I förekommande fall ska registreringen även innehålla information som eventuella särskilda, objektiva fysiska kännetecken som inte ändras, födelseplats och födelsedatum, foton, fingeravtryck, nationalitet(er), huruvida personen är beväpnad, våldsam eller har rymt, skälen till registreringen, den myndighet som har lagt in registreringen, länkar till andra registreringar som har lagts in i SIS II i enlighet med artikel 37 i SIS II-förordningen eller artikel 52 i SIS II-beslutet.

Systemets uppbyggnad

SIS II består av 1) ett centralt system (centrala SIS II), 2) ett nationellt system (N. SIS II) och 3) en kommunikationsinfrastruktur mellan det centrala systemet och de nationella systemen som tillhandahåller ett krypterat virtuellt nätverk avsett för uppgifter inom SIS II och utbyte av uppgifter mellan de myndigheter som är ansvariga för utbyte av all kompletterande information (Sirenekontor)³.

II. Rättigheter för privatpersoner vars uppgifter behandlas i SIS II

I enlighet med principerna för uppgiftsskydd beviljas alla berörda personer vars uppgifter behandlas i SIS II särskilda rättigheter enligt SIS II-förordningen och SIS II-beslutet⁴. Detta utvecklas nedan. Alla som utövar någon av dessa rättigheter kan vända sig till de behöriga myndigheterna i valfri stat där SIS II tillämpas. Detta är möjligt eftersom alla nationella databaser (N.SIS II) är identiska med databasen i det centrala systemet⁵. Dessa rättigheter kan därför utövas i vilket land som helst som tillämpar SIS II, oavsett vilken medlemsstat som har lagt in registreringen.

När en person utövar sin rätt till åtkomst, rättelse av oriktiga uppgifter och radering av olagligt lagrade uppgifter ska behöriga myndigheter svara inom en bestämd tidsgräns. Den berörda personen ska informeras så snart som möjligt, dock senast 60 dagar efter dagen för begäran, eller tidigare om det föreskrivs i den nationella lagstiftningen⁶. Personen ska också så snart som möjligt informeras om den uppföljning som gjorts efter det att han eller hon har utövat sina rättigheter att få uppgifter rättade och raderade, dock senast tre månader efter dagen för begäran om att få uppgifterna rättade eller raderade, eller tidigare om det föreskrivs i den nationella lagstiftningen⁷.

Rätt till åtkomst

Rätten till åtkomst är möjligheten för alla som begär det att få kännedom om den information som gäller honom eller henne och som finns lagrad i ett dataregister som avses i nationell lag.

---

³ SIS II-uppgifter införs, uppdateras, raderas och söks i de olika nationella SIS II-systemen. Det centrala systemet, som utför teknisk översyn och hanterar administrativa funktioner, är beläget i Strasbourg (Frankrike). Systemet tillhandahåller tjänster för att lägga in och behandla uppgifter i SIS II. Ett centralt reservsystem, som kan säkerställa alla funktioner hos huvuddelen av det centrala systemet om det inte skulle fungera, är beläget nära Salzburg (Österrike). Varje medlemsstat är ansvarig för att inrätta, driva och underhålla sitt eget nationella system och för att ansluta det till det centrala systemet. Medlemsstaten utser en myndighet, det nationella SIS II-kontoret (N.SIS II-kontoret), som har ett centralt ansvar för det nationella SIS II-projektet. Myndigheten är ansvarig för att det nationella systemet fungerar smidigt och säkert.

⁴ Se särskilt artikel 41 i SIS II-förordningen och artikel 58 i SIS II-beslutet.

⁵ Se artikel 4.1 b i SIS II-förordningen och beslutet.

⁶ Se särskilt artikel 41.6 i SIS II-förordningen och artikel 58.6 i SIS II-beslutet.

⁷ Se särskilt artikel 41.7 i SIS II-förordningen och artikel 58.7 i SIS II-beslutet.

Detta är en grundläggande princip i uppgiftsskyddet som innebär att de registrerade kan utöva kontroll över personuppgifter som innehåses av tredje part. Denna rättighet anges uttryckligen i artikel 41 i SIS II-förordningen och i artikel 58 i SIS II-beslutet.

Rätten till åtkomst utövas i enlighet med lagen i den medlemsstat där begäran lämnas in. Förfarandena skiljer sig åt från ett land till ett annat, liksom reglerna för att lämna ut uppgifter till den sökande. När en medlemsstat får en begäran om åtkomst till en registrering som den själv inte har lagt in måste den staten ge den stat som lagt in uppgifterna möjlighet att meddela sin ståndpunkt när det gäller möjligheten att lämna ut uppgifterna till den sökande⁸. Information ska inte lämnas till den som uppgifterna avser om genomförandet av en laglig uppgift i samband med registreringen kräver det, eller för att skydda andra människors rättigheter och frihet.

Det finns för närvarande två typer av system som reglerar rätten till åtkomst till uppgifter som behandlas av brottsbekämpande myndigheter och som också är tillämpliga på SIS-uppgifter. I vissa medlemsstater är rätten till åtkomst direkt, i andra är den indirekt.

När det gäller **direkt åtkomst** ansöker den berörda personen direkt till de myndigheter som hanterar uppgifterna (polis, tull osv.). Om nationell lag medger det kan den sökande få information som rör honom eller henne skickad till sig.

Vid **indirekt** åtkomst sänder personen sin begäran om åtkomst till den nationella dataskyddsmyndigheten i den stat där begäran lämnas in. Dataskyddsmyndigheten gör nödvändiga kontroller för att hantera begäran och svarar den sökande.

Rätt till rättelse och radering av uppgifter

Rätten till åtkomst kompletteras av rätten att erhålla rättelse av personuppgifter när de objektivt är oriktiga eller ofullständiga, och rätten att begära att de raderas när de har lagrats olagligt (artikel 41.5 i SIS II-förordningen och 58.5 i SIS II-beslutet).

Enligt Schengens rättsliga ram kan endast den stat som lägger in en registrering i SIS II ändra eller radera den (se artikel 34.2 i SIS II-förordningen och 49.2 i SIS II-beslutet). Om begäran lämnas in i en medlemsstat som inte har lagt in registreringen samarbetar de behöriga myndigheterna i de berörda medlemsstaterna för att hantera ärendet, genom att utbyta information och genomföra nödvändiga kontroller. Den sökande ska ange grunderna till sin begäran att få rätta eller radera uppgifterna och samla all relevant information till stöd för sin begäran.

Rättslig prövning: rätten att klaga till dataskyddsmyndigheten eller inleda ett rättsligt förfarande

Artikel 43 i SIS II-förordningen och artikel 59 i SIS II-beslutet innehåller de rättsliga prövningar som är tillgängliga för enskilda när deras begäran inte har tillgodosetts. Varje person ska kunna få sin sak prövad i domstol eller vid den enligt nationell lag i varje medlemsstat behöriga myndigheten, för att få tillgång till, rätta, radera eller erhålla information eller få gottgörelse i samband med en registrering som berör honom eller henne.

Om de nationella dataskyddsmyndigheterna måste hantera ett klagomål som innehåller gränsöverskridande inslag, bör de samarbeta med varandra för att garantera de registrerades rättigheter.

---

⁸ Se artikel 41.3 i SIS II-förordningen och artikel 58.3 i SIS II-beslutet.